

XXXIII TAVALINE PÜHAPÄEV A AASTAL

(Esimene lugemine Õp31 ,10-13.19-20-30-31)
Lugemine Õpetussõnade raamatust:

Kui sa leiad hea naise, siis tea, et leidsid aarde, mis on enam väärt kui kõik pärlid. Tema peale võid loota, ja ta hoiab puuduse sinust eemal. Tema teeb oma mehele head ja mitte halba kõik oma elupäevad. Tema kannab hoolt villa ja linade eest, ning töötab virkade kätega. Tema paneb oma käed koonlapuu külge, ja tema pihud hoiavad kedervart; tema avab oma käe hädalisele, ja vaestele oma mõlemad pihud. Võlu on petlik ja ilu on kaduv, aga naine, kes Jumalat kardab, on kiiduväärt. Kiitke teda tema hea töö eest, ülistage teda kõikide kuuldes. See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps128 ,1-2. 3. 4-6. R:5)
R: Õnnis on inimene, kes kardab Jumalat.

Õnnis on inimene, kel on aukartust Issanda vastu,
kes käib Issanda teedel.
Su oma kätetöö toidab sind,
sa oled õnnis ja su käsi käib hästi.
R:

Sinu naine on nagu viljakas viinapuu,
su kodutares,
Sinu lapsed on nagu õlipuu võsud
ümber su laua.
R:

Jah, nii õnnistatakse inimest,
kel on aukartust Issanda vastu.
Issand õnnistagu sind Siionist
ja sa näed Jeruusalemma head põlve kogu oma eluaja.
R:

(Teine lugemine 1Te5 ,1-6)
Lugemine püha apostel Pauluse esimesest kirjast tessalooniklastele:

Vennad, mina ei pea teile enam rääkima aegadest ega tunnist, sest te teate väga hästi, et Issanda päev tuleb nagu varas öösel. Siis, kui inimesed ütlevad: "Maailmas on rahu ja kõik on hästi", just siis tabab neid hukatus äkitselt, nagu sünnitusvalud käimapeal olevat naist, ja nemad ei pääse pakku. Aga teie, vennad, ei ela pimeduses, nõnda et see päev saaks teid tabada ootamatult nagu varas öösel. Sest teie kõik olete valguse lapsed ja päeva pojad. Meie ei kuulu ei ööle ega pimedusele. Ärgem siis magagem nagu teised, vaid olgem ärkvel ja kained. See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Mt 24,42a.44)

Halleluuja. Olge ärkvel ja valvake,
sest Inimese Poeg tuleb tunnil, mil te teda ei oota. Halleluuja.

(Evangeelium Mt25 ,14-30)
Lugemine püha Matteuse evangeeliumist:

Jeesus rääkis oma jüngritele tähendamissõna: "Taevariik on mehe sarnane, kes seadis end reisile võõrale maale, ja kutsus enne oma sulased enda juurde ning usaldas nende kätte oma vara. Ühele andis ta viis talenti, teisele kaks ja kolmandale ühe - igauhele tema võimete järgi - ning läks ära võõrsile. See tema

sulane, kes oli saanud viis talenti, läks otsekohe, kauples nendega ja sai kasuks veel viis talenti. Nõndasamuti tegi see, kes oli saanud kaks talenti, ta teenis nendega kaks talenti juurde. Aga see, kes oli saanud ühe talendi, kaevas maasse augu ja peitis sinna oma isanda raha.

Pika aja pärast tuli isand tagasi ja nõudis oma sulastelt aru. Siis astus esile see sulane, kes oli saanud viis talenti ja ütles: "Isand, sina andsid mulle viis talenti - vaata, siin on teist viis talenti, mida ma olen nendega juurde kaubelnud!" Ja isand lausus talle: "Sina hea ja ustav sulane, väheses oled sa olnud mu usaldust väärt, nüüd võin ma palju sinu kätte usaldada. Tule oma isanda rõõmupeole!" Ka see, kes oli saanud kaks talenti, astus ette ja sõnas: "Isand, sina andsid mulle kaks talenti - vaata, siin on veel kaks talenti, mille ma olen lisaks teeninud!" Ja isand ütles talle: "Sina hea ja ustav sulane, väheses oled sa olnud mu usaldust väärt, nüüd võin ma palju sinu kätte usaldada. Tule oma isanda rõõmupeole!"

Siis aga tuli ette see sulane, kes oli saanud ühe talendi, ja ütles: "Isand, ma tean, et sa oled kalk mees - sa löikad sealt, kuhu sa ei ole külvanud, ja kogud sealt, kuhu ei ole tallele pannud. Ja ma läksin hirmuga ja peitsin sinu talendi maa sisse. Vaata, siin see on!" Aga tema isand vastas talle: "Sina halb ja laisk sulane. Kui sa teadsid, et ma löikan sealt, kuhu ma ei ole külvanud ja kogun sealt, kuhu pole tallele pannud, siis oleksid sa pidanud andma mu raha panka, et ma tulles oleksin saanud oma talendi kasuga tagasi. Seepärast võtke nüüd talent tema käest ära ja andke sellele, kellel on kümme talenti. Sest igapähele, kellel on, sellele antakse, ja temal on rohkem kui küllalt, aga kellel ei ole, selle käest võetakse ära seegi, mis tal on. Heitke nüüd see kõlbmatu sulane välja pimedusse, kus on ulgumine ja hammaste kiristamine." See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, elas kord üks arhitekt, kelle projekti järgi ehitati palju hooneid. Ta töötas eluaeg väsimatult, tema töid kiideti ja hinnati. Siis aga tuli sõda ja kõik tema elutöö hävis, majad pommitati puruks ja isegi projektid said koos arhiividega tuleroaks. Kas võib nüüd öelda, et see inimene elas asjata? Sest ainuke, mis tema pärandist järele jäi, oli tema kodutalus ta enda kätega ehitatud pisikene puust välikemmerg, mille ukse sisse oli ta suure hoolega südamekujulise augu vestnud.

Kindlasti on igal rahval niisuguseid trööstivaid ütlemisi, et kui keegi on istutanud kasvõi üheainsa puu, siis ta pole elanud asjata. Aga inimlikust vaatenurgast niisugused mõtted eriti ei lohuta. Inimlikust vaatenurgast peab lihtsalt tunnistama, et me ei tea seda, mis saab hävinenud elutöödest. Seda teab ainult Jumal, see Jumal, kelle peale me loodame, kui me palvetame: Kyrie...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, täna loetud kirjakoht pärineb Matteuse evangeeliumist, kuid ka Luukas on sama võrdpildi omal viisil üles tähendanud (Lk 19,11-27). Rikas mees, Luuka järgi koguni kuningas, kutsus enne reisile minekut oma sulased enda juurde ja andis ühele neist viis talenti, teisele kaks ja kolmandale ühe talendi. Seejuures tuleb teada, et talent oli nii kaalu- kui maksevahendi mõõt, mis tähistas 36 kilogrammi hõbedat (mõnede allikate järgi koguni üle 43) ja jagunes 60ks naelaks. Nii et esimene sulane sai vähemalt 180 kilo puhast hõbedat. Luukas seevastu on oma tegelaskujude suhtes ihnsam ja räägib ka natuke teist juttu, et kuningas andis oma kümnele sulasele igapähele ühe naela, st. ainult umbes 450 grammi hõbedat, millega nood pidid kauplema. Lõpus analüüsitakse kümnest sulasest millegipärast ainult kolme käitumist.

Kui rikas mees, või siis kuningas, tagasi tuli, oli kahel sulasel uskumatu kasumiprotsent ette näidata. Nende viis ja kaks talenti olid teeninud juurde samapalju, see on 100%. Luuka puhul aga läheb lugu päris muinasjutuks kätte. Üks kümnest sulasest, kes oli saanud ühe naela, oli teeninud sellega kümme juurde,

mis on 1000% kasumit, ja teiselgi sulasel oli 500% kasum ette näidata. Igaüks, kes teab kasvõi natuke midagi investeerimisest, võib imestada, kui palju peab olema õnne ja konjunktuuritundmist, et kasvõi 20% kasumit teenida - kui ei tegeleta just rahvusvahelise relvakaubanduse, narkootikumide või ravimite tootmisega. Too vaene sulane aga, kes oli võibolla loomult alalhoidlik ning mattis peremehe antud raha higerätikus maha, teenib ära lausa needuse. Matteuse järgi heidetakse ta pilkasesse pimedusse, Luuka järgi saab ta noomida.

Kui nüüd õnnetule kolmandale sulasele heideti ette, et ta raha panka ei andnud, siis kas oli tolleaegne pank tõesti mingi imeline loterii, milles kõik panused võitsid? Pangas on ju alati võimalus ka kõik kaotada ja veel võlgugi jääda, kuid seda ohtu tähendamissõna arvesse ei võta. Tegelikult läks ju ainult see mees, kes raha maasse mattis, enam-vähem kindla peale välja - ta riskis vaid sellega, et kui ta sureb, ei leia ka raha enam keegi.

Siiski reedab üks lause tingimuse, mille läbi kogu võrdpilt mõttekaks muutub. "Sina halb ja laisk sulane" ütleb isand temale, "kui sa teadsid, et ma lõikan sealt, kuhu ma ei ole külvanud, ja kogun sealt, kuhu pole tallele pannud, siis oleksid sa pidanud andma MINU raha panka, et MINA tulles oleksin saanud oma talendi kasuga tagasi." Selgub, et rikka mehe meelevald kehtis ka panga üle, et tal oli tulles võimu oma raha sealt igal juhul kasuga välja nõuda.

Muidugi, evangeeliumist ei selgu, kas teadsid sulased isanda võimust panga üle. Kuid riski peale välja minnes otsustasid nad ühest aspektist lähtudes kindlasti õigesti. Nimelt, tuletagem meelde, mida tagasipöördunud isand tema raha maha matnud sulase kohta ütles: "Võtke nüüd talent tema käest ära ja andke sellele, kellel on kümme talenti. Sest igapähele, kellel on, sellele antakse, ja temal on rohkem kui küllalt, aga kellel ei ole, selle käest võetakse ära seegi, mis tal on. Heitke nüüd see kõlbmatu sulane välja pimedusse, kus on ulgumine ja hammaste kiristamine."

Kui juba raha alles hoidnud alluvat nii karmilt koheldi, siis mida veel hirmsamat oleks isand võinud teha nendele, kes tema rahaga kaubeldes oleks kaotanud kõik? Mida veel hirmsamat ulgumisest ja hammaste kiristamisest? Oma isanda rahaga riskinud sulased andsid endale aru, et ainus võimalus pääseda oli kaubelda ja püüda teha oma parim, sest nii alahoidmise kui kaotuse korral oleks neid niikuinii oodanud üks ja sama karistus.

Armas kuulaja. Mida ütleb meile see kummaline ja lausa vastuoluline tähendamissõna? Ennekõike seda, et igavikust paistab kõik teistmoodi: Taevariigi jaoks ei ole tähtis, kas me siin maailmas midagi võidame või kaotame, kas meile endale tundub meie elu mõttekas või mitte. On ju väga tõenäoline, et inimese maine elu pole midagi muud kui prooviaeg. Meie elu, täis kive ja kände, on väljakutse, mille läbi katsub Jumal järele meie tarkust ja ustavust mingi teistsuguse, tuleva reaalsuse jaoks.

Piibel pole aktuaalset finantsalast nõu andev majandusõpik, vaid räägib meile tegelikult ülekantud tähenduses ikka vaimsetest asjadest, kuidas kasutada oma elu ja oma talente nii, et see oleks Jumalale meelepärane. Meid julgustatakse edasi minema, kasutama oma mõistust, kasutama oma oskusi ja kogemusi ning teele ette tulevaid võimalusi. Kui me seda teeme, siis ei pea me hirmust kangena kartma karistust oma saatuse selle osa eest, mis pole olnud meie määrata või otsustada.

Peame ju meiegi uskuma, et Jumal, kõige oleva Looja, teab kõike ja saab oma vaimse vara kätte igast pangast, kuhu meie selle oma elu ja annete näol paigutanud oleme. Isegi siis, kui meie hoole ja vaevaga ehitatud elutöö on hävinenud ja mälestuski sellest tuhaks põlenud, on taevases varakambris tallel kõik, mis inimene armastuse, loovuse ja puhta südametunnistusega on teinud. Aamen.